Päällystö-liitto ry.
Laivastokatu 1b, 00160 Helsinki

LAUSUNTO

18.4.2017

Eduskunta
Puolustusvaliokunta

Asia: HE 94/2016 vp Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi puolustusvoimista annetun lain, aluevalvontalain ja asevelvollisuuslain muuttamisesta

PÄÄLLYSTÖLIITTO RY: N LAUSUNTO PALVELUSSUHTEEN EHDOISTA KOSKEVISTA NEUVOTTELUISTA

Hallituksen esityksessä esitetään lainsäädäntöön lisättäväksi säännökset kansainväliseen toimintaan osallistuvan henkilöstön ja asevelvollisten asemasta, toimivaltuuksista ja oikeudesta voimakeinojen käyttöön. Puolustusministeriö, pääesikunta ja puolustusvoimien henkilöstöä edustavat järjestöt ovat neuvotelleet palvelussuhteen ehdoista koskien lakiesityksessä mainittuja tilanteita.

Neuvottelujen kuluessa ei käsitelty palkatun henkilöstön osallistumista näihin tehtäviin vapaaehtoisesti tai virkavelvollisuudella. Viimeisessä tapaamisessa puolustusministeriö ilmoitti, että saavutettu neuvottelutulos koskee vain sitä vaihtoehtoa, että osallistuminen perustuu virkavelvollisuuteen ja lakimuutokset toteutuvat hallituksen esityksen mukaisesti. Lisäksi järjestöille ilmoitettiin, että mistään muusta vaihtoehdosta ei ole ollut oikeutta neuvotella ja neuvottelut jouduttaneen käymään uudestaan, mikäli osallistuminen kansainvälisiin tehtäviin säädettäisiin vapaaehtoiseksi.

Järjestöt pyrkivät neuvotteluissa yksinkertaistamaan korvausperusteita. Neuvotteluissa saavutettu tulos vastaa aiemmin puolustusvaliokunnalle esitettyjä periaatteita palvelussuhteen ehdoista. Päällystöliiton näkemyksen mukaan neuvottelutuloksen tulee sitoa osapuolia riippumatta siitä, perustuuko osallistuminen virkavelvollisuuteen tai vapaaehtoisuuteen. Sovitussa kuukausikerroinmallissa työaika- ja muut korvaukset ovat riippumattomia tästä periaatteesta. Myöskään EU:n keskinäisissä avunantotilanteissa ja näihin liittyvissä operaatioissa, jotka ovat aina valtiojohtoisia, tällä osallistumisperiaatteella ei ole merkitystä.

Neuvotteluissa järjestöt edellyttivät, että sopimuksen jälkivaikutus tulisi pitää mukana sopimuskokonaisuudessa. Puolustusministeriö esitti kuitenkin kantanaan, että jälkivaikutus koskisi vain niitä tapauksia, joissa osallistuminen avunantotilanteisiin ja näihin liittyviin operaatioihin perustuisi virkavelvollisuuteen hallituksen esityksessä mainitulla tavalla.

Lakiesityksen mukaan kansainvälisen avun antamisen ja muun kansainvälisen toiminnan toimeenpano edellyttää tehokkuutta ja nopeutta, johon kyetään vain, että henkilöiden palvelussuhde jatkuu kotimaan tehtävien mukaisena virkasuhteena. Nyt neuvotteluissa saavutettu tulos palvelussuhteen ehdoista vastaa toiminnan asettamia vaatimuksia. Neuvottelutuloksen mukaisia yksityiskohtia tulee kuitenkin tarkentaa ennen sopimuksen lopullista hyväksymistä. Mahdolliset avunantotehtävät ja operaatiot käynnistyvät lyhyellä varoitusajalla, jolloin virkamiesten toimivaltuudet, oikeudet ja velvollisuudet sekä työantajavastuut on oltava selvillä: vastuissa saa olla tulkinnanvaraa. Tällaisia asioita ovat esimerkiksi vakuutusturva, rokotesuoja ja muut lääketieteelliset selvitykset sekä matkustusasiakirjoja koskevat periaatteet.

Sakari Vuorenmaa
Puheenjohtaja

Marko Jalkanen
Pääluottamusmies